

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság 2012. évi közhasznú tevékenysége – tartalmi összefoglaló

1. Pénzügyi helyzet áttekintése

A MAB 2012-ben is eredményesen működött, s a jogszabályokban rögzített feladatait elvégezte. A feladatellátás pénzügyi fedezete kis részben a központi költségvetési támogatás, nagy részben a MAB tartalékolt saját bevétele volt. A költségvetési támogatás és a saját bevétel **aránya kb. 30-70%** volt. A saját bevételek reálisnak mondható 18-20%-os arányánál ez jelentősen magasabb arány, melynek háttérében a központi költségvetési támogatás drasztikus csökkenése áll.

A MAB központi költségvetési támogatása 2011-ben a 2010. évi 180 millió Ft-nál 30%-kal kevesebb, 126,9 millió Ft volt. A 2011. évi beszámolóban ezt a csökkenést „drámainak” neveztük. A 2012. évi támogatás a 2011. évinek kevesebb, mint fele, **61,9 millió Ft** volt. Ez az összeg a 2009. évi MAB támogatás egynegyede, miközben jogszabályokban rögzített feladataink 2012-ben tovább bővültek (FSZ szakindítások véleményezése). A MAB önálló költségvetési szervként, majd (kiemelten) közhasznú szervezetként működése óta **még soha nem volt ilyen alacsony a támogatási összeg**, 16 évre visszamenőleg, nominálisan, nem beszélve a reálértékről! A rendkívül körütekintő gazdálkodás, költségcsökkentés mellett is szembe kell nézni a ténnyel: lesöpörtük a padlást, a korábban tartalékolt saját bevételeink elfogynak.

A korábbi évek beszámolóiban részletesen bemutattuk a MAB költségvetési támogatásának folyamatos csökkenésére, a különböző elvonásokra, a nem a felsőoktatási törvény által előírt finanszírozásra vonatkozó tényeket. Ezeket nem ismételjük. Tényszerűen rögzítjük, hogy a **MAB a felsőoktatási szektoron belül is immár évek óta hátrányos megkülönböztetést élvez**, minden minőségjavításról, a minőség fontosságáról szóló oktatási kormányzati kommunikáció ellenére.

A MAB 2012. évi működésének tartalmi részleteiről a MAB elnökének valamint főtitkárának vonatkozó éves beszámolói tudósítanak, melyeket évkönyvünkben publikáltunk. A jelen összefoglaló a MAB 2012. évi működésének néhány lényeges elemét emeli ki.

2. Szakmai tevékenység áttekintése

A MAB szakmai tevékenységének számszerű adatait az alábbi táblázat összegzi. (A 2012-ben határozattal lezárt ügyek száma.) Szakmai tevékenységünk sokoldalúságáról és méretéről a www.mab.hu honlap, valamint a <http://tir.mab.hu> adatbázis részletes tájékoztatást tartalmaz.

Tevékenység és határozat típusa	2011	2012
Alapszak létesítés	3	5
Mesterszak létesítés	25	14
Alapszak indítás	50	44
Mesterszak indítás	100	84
Szakmonitorozás (alap- és mesterszakok)	12	11
Doktori iskola létesítés	6	4
Egyetemi tanári pályázat	138	125
2. körös intézményakkreditáció (int+karok száma)	27	42
Párhuzamos akkreditáció (programok száma)	71	35
Felülvizsgálati ügyek	33	16
Összesen	465	380

2012-ben külső tényezők is befolyásolták az ügyszám alakulását. A MAB új Felülvizsgálati Bizottságának kinevezése késedelmet szenvedett, így nem született döntés a 2012-ben kezdeményezett felülvizsgálati ügyek mindegyikében. Az új doktori kormányrendelet megjelenése miatt pedig a MAB 2012-ben eltekintett a doktori iskolák és törzstagok megfelelőségi vizsgálatától, ezt már az új rendelet előírásait figyelembe véve, 2013 őszén fogja elvégezni. A mintegy 240 FSZ képzés véleményezése 2012 decemberében indult, de a 2013-as befejezés miatt ez az ügyszám a 2013. évi statisztikában fog megjelenni.

A MAB további szakmai tevékenységei a következők:

- állásfoglalások bizottsági előkészítése, meghozatala és kiadmányozása,
- különböző jogszabálytervezetek véleményezése,
- akkreditációs követelmények és eljárások megalkotása és karbantartása,
- a MAB honlapjának fenntartása,
- MAB adatbázis (Titkársági Információs Rendszer, TIR) fejlesztése, működtetése,
- rendszeres és időszaki kiadványok megjelentetése,
- érdeklődésekre válasz, információszolgáltatás
- nemzetközi kapcsolatok (benne ENQA, CEENQA és INQAAE).

A **doktori iskolákhoz** kapcsolódó véleményezéseket 2012-ben is kizárólag elektronikus úton, a doktori adatbázisban végeztük. Hasonlóképpen, a **szaklétesítési, szakindítási** beadványok és az **egyetemi tanári pályázatok** véleményezése is elektronikusan, a TIR adatbázisban történt. Mindez – a korszerű ügymenet mellett – **költségmegtakarítást** is eredményezett (posta, telefon).

A szokásos **intézményakkreditáció** mellett jelentős munka volt 2012-ben a **pedagógusképzések párhuzamos akkreditációs vizsgálata (35 szak)**, helyszíni látogatásokkal, a részjelentések írásával, az összefoglaló végső jelentés elkészítésével. A végső jelentést, s benne az egyes szakokra vonatkozó akkreditációs határozatokat a MAB 2012. december 7-i ülése fogadta el. A pedagógusképzésekről szóló akkreditációs jelentést – az eddigi párhuzamos programakkreditációs vizsgálatokhoz hasonlóan – kötetbe szerkesztve megjelentetjük a MAB kiadványainak sorában.

A MAB igen aktív és elismert **nemzetközi szerepvállalása** (ENQA, CEE Network, tisztségek, szakértői megbízások, projektek, konferenciák) 2012-ben is döntő mértékben az adott nemzetközi illetve külföldi szervezetek segítségével, finanszírozási részvételével volt lehetséges. A MAB **Nemzetközi Tanácsadó Testületének ülését** 2012-ben is megrendeztük.

3. A feladatok és feltételek egyensúlyának kérdése

- a) A MAB **munkaterhelése** 2012. első 11 hónapjában a 2011. évihez hasonló volt. December hónapban azonban megérkeztek a felkérések az Oktatási Hivaltól a **felsőoktatási szakképzések** szakindítási beadványainak szakértői véleményezésére. A várt 80-100 beadványt jelentősen meghaladó számú, összesen 230 beadvány érkezett december végéig, s az OH és az EMMI ezek rendkívüli sürgősségű véleményezését kérte a MAB-tól. Ez a Felsőoktatási szakképzési bizottságra, a mintegy 150 külső szakértőre, a titkárságra és a MAB testületre is minden korábbi extra munkához képest is példa nélküli intenzitású terhelést jelentett, év végén, az ünnepi időszakban. A 2011-es 25%-os titkársági létszámcsökkentés eredményeként az eddig is a működőképessége határán egyensúlyozó titkárság – tetézve azzal, hogy egy munkatársunk két karját törve hosszabb időre kiesett a munkából – kétségbeesett helytállást produkált.
- b) A korábbi évek beszámolóiban említett **egyensúlyhiány** a feladatok és feltételek között – különös tekintettel a lényegében 20 éves minimumra süllyedt költségvetési támogatásra –

hatványozottan fennáll, az ebből eredő, a MAB munkájának minőségére, illetve egyáltalán, működőképességére vonatkozó súlyos és immár igen közeli (vég)veszéllyel együtt.

- c) A **költségvetési támogatás rendelkezésre bocsátásának időzítése** tekintetében 2012. sem volt kivétel az előző évekhez képest, sőt, az első támogatási részlet újabb „*all time late*” rekordot megdöntve **2012. július 11-én (!!!)** érkezett számlánkra. Minden kétséget kizáróan 2012. volt az utolsó év, amikor a MAB még ilyen sokáig tudta finanszírozni tevékenységét az új év során a korábbi megtakarításaiból.

3. A MAB 2012. évi gazdálkodásának eredményei

2012-ben a MAB **általános pénzügyi helyzete összességében tovább romlott**. A központi költségvetési támogatási összeg feleződése mellett a szakindítási véleményezésekből befolyt saját bevételeink is tovább csökkentek. A **központi támogatás összege 50%-kal volt alacsonyabb** a 2011. évi támogatásnál (**75%-kal** alacsonyabb a 2009. évinél). Mentőövet az első ízben 2012-ben – kényszerűségből – az egyetemi tanári pályázatok véleményezéséért kért díjak jelentettek.

2012-ben a MAB által fizetett **szakértői tiszteletdíjak a korábbi évekhez képest nem emelkedtek**. Az egyetlen változás az volt, hogy az **egyetemi tanári pályázatok** véleményezéséért a felsőoktatási intézményektől befolyt összegből a szakindítási bírálatokkal megegyező mértékű szakértői díjat tudtunk fizetni a felkért bírálóknak. Az intézményi- és párhuzamos akkreditációs **látogató bizottságok** munkájáért fizetett korábban is szerény szakértői díjat a 2011-ben **csökkentett mértéken tartottuk**.

A **titkárság** dolgozóinak illetménye **2010-hez és 2011-hez képest változatlan volt, fizetésemelésre 2012-ben sem került sor**. A titkárság dolgozói **2011-ben és 2012-ben sem részesültek jutalomban**. Az étkezési hozzájárulás összegét 2012-ben a 2011. évi **egyharmadára csökkentettük**. A titkárságon 16 fő dolgozik, a teljes munkaidőre vetített létszám 13,75 fő.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a MAB évek óta méltatlan és immár tovább valóban nem fenntartható finanszírozási keretek között, odaadó, lelkiismeretes munkával töltött, minden nehézség mellett is **szakmailag eredményes évet zárt 2012-ben**. Pénzügyi tekintetben sajnos nem mondhatjuk el ugyanezt, a központi támogatás újabb radikális csökkentése **2011 után 2012-ben is súlyosan negatív pénzügyi eredményhez (-67,8 MFt)**, s ezzel a **saját tőke 58%-os csökkenéséhez** vezetett.

Budapest, 2013. március 25.

Balázs Ervin
a MAB elnöke